

NHỮNG BÔNG HOA CỦA CÔ BÉ IDA

Cô bé Ida lẩm bẩm :

- Những bông hoa tội nghiệp của mình héo tiệt cả rồi. Mới tối qua còn đẹp thế mà hôm nay đã tàn ! Tại sao thế, anh nhỉ ? Em cất tiếng hỏi một anh sinh viên, người bạn lớn tuổi của em, đang ngồi trên một chiếc trường kỷ nghe em nói.

Anh sinh viên biết nhiều chuyện hay và đang cất bìa cứng thành những hình ngộ nghĩnh : Nào là quả tim, bên trên có các bà tí hon đang nhảy múa, nào là hoa, nào là lâu đài nguy nga có cửa sổ mở ra, mở vào được.

- Tại sao hoa của em hôm nay có vẻ buồn rầu ủ rũ ư ? Là vì đêm qua chúng đi khiêu vũ chứ sao !

- Hoa thì làm sao nhảy được hở anh !

- Có chứ ! Đến lúc tối mịt, khi chúng ta ngủ, chúng vui chơi, nối thành vòng tròn, nhảy múa với nhau. Hầu như đêm nào chúng cũng có dạ hội khiêu vũ, em ạ.

- Ở đấy họ có cho trẻ con vào không, anh ?

- Có. Cả hoa cúc và linh lan nữa.

- Hoa nhảy ở chỗ nào cơ ?

- Em có đến trước cửa lầu đài nghỉ mát mùa hè của nhà vua, nơi có một khu vườn to giống vô vàn hoa, bao giờ chưa ? Chắc em đã trông thấy những con thiên nga bơi lại gần em khi em vứt bánh mì cho chúng chứ ? Đấy, dạ hội khiêu vũ tổ chức ở chỗ ấy đấy !

- Hôm qua em có đi cùng với mẹ em vào khu vườn ấy, nhưng chả có cái cây nào có lá, hoa cũng không. Chúng đi đâu hả anh ? Hồi hè, em thấy bao nhiêu là hoa cơ mà !

- Chúng ở trong lầu đài chứ ở đâu ? Em phải biết: hễ vua và triều đình trở về kinh đô thì các hoa liền vui vẻ chạy ra từ vườn vào lầu đài ngay.

Chà ! Giá em được nhìn thấy chúng nhỉ ? Hai bông hồng đẹp nhất ngồi lên ngai và trở thành vua và hoàng hậu.

Thước được đứng sang một bên rồi vái lạy : Chúng là thị thần. Rồi tất cả các hoa đẹp nhất cùng kéo nhau đến và cuộc hạ hội khiêu vũ bắt đầu. Những bông hoa violet tím xanh tượng trưng cho những lính thủy trẻ tuổi. Chúng nhảy với những bông hoa dạ hương lan và ky phù lam mà chúng gọi là tiểu thư ! Các bông uất kim hương và bách hợp đỏ to tướng là những bà già đứng coi sóc cho mọi người nhảy đúng đắn và mọi việc đều đầu vào đấy.

Bé Iđa hỏi :

- Nhưng các hoa đến nhảy trong lầu đài của vua mà không ai nói gì hả anh ?

- Chẳng ai hề biết gì. Trong những đêm hè, có người quản lý già vẫn đến lâu đài tuần trong đây. Ông ta đeo một chùm chìa khoá lớn, nhưng các bông hoa vừa nghe thấy tiếng chìa khoá va vào nhau loèng xoèng, chúng liền im lặng trốn sau bức rèm và chỉ thò đầu ra thôi.

"Hình như có mùi hoa thơm đâu đây thì phải?"
Cụ quản lý già nói thế, nhưng không thể trông thấy hoa.

- Vui quá ! Iđa vừa nói vừa vỗ tay. Nhưng còn em, em có nhìn thấy hoa được không ?

- Có chứ. Chỉ cần nhìn qua cửa kính là sẽ thấy hoa. Hôm nay anh cũng đã làm như vậy. Anh đã trông thấy một bông hoa thuỷ tiên vàng đứng vươn vai trên một cái ghế bành. Đó là một cung nữ.

- Thế các hoa có ra ngoài vườn bách thảo được không ? Chúng có đi nổi quãng đường dài như vậy được không anh ?

- Nhất định là được chứ. Hoa muốn bay cũng được nữa. Anh không nhìn thấy các chim mùa hè, lông đỏ, lông vàng và lông trắng ư ? Chúng giống như hoa, vì trước kia chúng là hoa đấy. Chỉ khác là ở chỗ chúng là những bông hoa đã bay rời khỏi cọng, cánh hoa vẫy vùng như thể cánh chim. Nếu chúng ngoan ngoãn, chúng sẽ được phép bay cả ban ngày và không phải quay trở lại sống lặng lẽ trên các cọng nữa ; cuối cùng, các hoa cứ thế trở thành những cánh chim thật. Chắc em cũng đã nhìn thấy rồi chứ ? Và lại, rất có thể những bông hoa trong vườn bách thảo chưa bao giờ vào lâu đài

của nhà vua và không biết trong ấy người ta vui chơi đến thế lúc đêm khuya.

Bây giờ, anh bảo em cái này : Có cách trêu một vố cho ông giáo sư thực vật học, nhà ở gần đây (em biết ông ấy chứ ?).

Khi vào đến vườn, em sẽ mách cho một bông hoa biết có đại hội khiêu vũ trong lâu đài. Nó sẽ kể lại với các hoa khác và tất cả các hoa sẽ đi dự. Lúc ấy, nếu giáo sư vào vườn bách thảo thì sẽ không thấy một bông hoa nào nữa và cũng không thể biết chúng đã đi đâu.

- Nhưng hoa chuyện trò với nhau làm sao được ? Chúng biết nói hả anh ?

Anh sinh viên nói :

- Không, chúng không biết nói hẳn hoi đâu, nhưng chúng ra hiệu cho nhau. Em không bao giờ thấy khi có gió, các hoa vẫn cúi chào và nghiêng những đài hoa màu xanh của chúng hay sao ? Đối với chúng, đó là một thứ ngôn ngữ dễ hiểu chẳng kém gì ta nói với nhau.

Bé Ida hỏi :

- Thế chúng ra hiệu với nhau như thế, ông giáo sư có hiểu được không ?

- Hiểu quá đi chứ. Có một buổi sáng ông ấy xuống vườn thấy một cây tầm ma lớn đang lấy lá ra hiệu bảo một bông hoa cắm chương bé, màu đỏ, như thế này : "Cô xinh lắm, tôi yêu cô tha thiết". Giáo sư tức giận bèn đánh vào lá cây tầm ma, tức là đánh vào

ngón tay tằm ma, nhưng đâm ngay phải gai, phồng cả tay và tự đạo ấy trở đi ông ta không bao giờ dám đụng đến một cây tằm ma nào nữa.

- Buồn cười quá nhỉ ! Cô bé Ida vừa nói vừa cười.

- Ai lại đem những chuyện như thế nhồi vào óc trẻ con bao giờ !

Ông hội thẩm, tính gắt gỏng, vừa đến chơi, ngồi vào ghế trường kỷ mà nói vậy.

Ông ra không ưa anh sinh viên và mắng anh ta luôn về cái tội cắt những hình ngộ nghĩnh, khi thì cắt một người lủng lẳng trên giá treo cổ, tay cầm một quả tim, ý giả là một tên ăn trộm tim ; khi thì cắt một mụ phù thủy già đang cười một con ngựa bằng cán chổi và công kênh anh chồng lên mũi.

Ông hội thẩm không chịu được cái trò trẻ con ấy và đã thêm một lần nữa :

- Ai lại đem những chuyện như thế nhồi vào óc trẻ con bao giờ !

Nhưng cô bé Ida thấy chuyện anh sinh viên kể về hoa ấy rất thú vị. Lúc nào em cũng nghĩ đến chuyện ấy và tin là các bông hoa của em rũ đầu xuống như thế là dĩ nhiên, vì đã nhảy suốt đêm, do đó đâm ra ốm.

Em cầm hoa lên và đến thăm các đồ chơi khác đặt trên cái bàn xinh xắn. Ngăn kéo đựng đầy đồ chơi. Trong cái giường búp bê, con Xôphi của em đang ngủ.

Ida bảo :

- Xôphi dậy đi ! Đêm nay chịu khó ngủ trong ngăn

kéo nhé ! Những bông hoa tội nghiệp này đang ốm. Có lẽ được nằm trên giường mây chúng sẽ đỡ chăng?

Đã nhắc búp bên lên. Nó bĩu môi giận dữ, chẳng nói, chẳng rằng. Nó cáu vì không được nằm giường. Đã đặt hoa nằm lên giường, đắp chăn cho chúng rồi dỗ chúng nằm im để em còn đi pha nước chè cho chúng. Đến mai chúng khỏi và có thể dậy được. Rồi em kéo màn che chiếc giường nhỏ để nắng khỏi làm chói mắt chúng. Suốt cả buổi tối, Đã không thể không nghĩ tới câu chuyện anh sinh viên đã kể cho em nghe. Em phải ghé mắt qua rèm cửa sổ nhìn những bông hoa xinh đẹp của mẹ em để ở đấy rồi mới đi ngủ được.

Em bảo chúng :

- Minh biết lắm đêm nay các cậu sẽ đi dự hội khiêu vũ !

Các hoa làm như không hiểu gì và không động đậy một chiếc lá nào cả ; nhưng Đã không lạ gì vì em biết tổng ra rồi. Lên giường nằm mà em vẫn ước hồi lâu giá được xem các bông hoa kiêu diễm khiêu vũ trong lâu đài của nhà vua thì thích phải biết ! Em tự hỏi : "Các hoa của ta có đi dự hội thật không nhỉ?"

Nhưng rồi em cũng ngủ thiếp đi.

Nửa đêm em bỗng bừng tỉnh giấc. Em vừa mơ thấy anh sinh viên và các bông hoa. Ông hội thẩm đang quở trách anh sinh viên là đã nhồi cho cô bé những ý nghĩ dở hơi. Căn phòng của Đã im lặng như tờ. Ngọn đèn đêm leo lét trên bàn, bố và mẹ em đang ngủ.

Em tự hỏi :

- Các bông hoa của ta còn nằm trên giường của Xôphi không nhỉ ? Phải xem xem mới được.

Em nhồm dậy và nhìn qua cửa buồng vẫn đang hé mở. Em lắng tai và hình như nghe tiếng đàn dương cầm vẳng ra từ phòng bên, tiếng đàn rất hay, em chưa từng nghe thấy tiếng đàn nào hay bằng.

- Chắc hẳn các hoa đang khiêu vũ ! Trời ! Phải đi xem mới được !

Em không dám động đây, sợ làm mất giấc ngủ của bố mẹ.

- Chỉ ước gì các hoa đến đây !

Nhưng các hoa không muốn đến. Âm nhạc vẫn tiếp tục. Đũa không cầm lòng nổi nữa. Em tuồn ra khỏi giường, nhẹ nhàng bước ra đến tận cửa và nhìn vào phòng bên cạnh. Ôi chao ! Em được xem thích quá !

Trong ấy không có đèn ngủ, nhưng ánh trăng chiếu qua cửa sổ sáng vằng vặc như ban ngày.

Dạ hương lan và uất kim hương xếp hai hàng trên sàn nhà, trên cửa sổ chỉ còn chậu hoa trống không. Các hoa đang nháy vòng tròn giữa phòng, bông nọ nắm lấy những lá xanh dài của bông kia. Một bông bách hợp vàng đang chơi dương cầm. Chắc bé Đũa đã trông thấy nó trong vụ hè vừa rồi, em còn nhớ rõ ràng câu anh sinh viên nói với nó.

- Kia, nom cứ như cô Lin ấy !

Lúc ấy, mọi người đều cười nhưng giờ đây Đũa cũng cảm thấy bông hoa to màu vàng ấy trông giống cô Lin thật.

Tư thế chơi đàn của hoa chẳng khác gì cô thiếu nữ ấy. Khuôn mặt trái xoan cũng nghiêng bên này nghiêng bên nọ và cái đầu cũng gật gật đánh nhịp.

Không ai trông thấy Iđa. Một bông hoa ky phù lam dài từ mặt bàn để đồ chơi đi đến chỗ giường búp bê, vén tấm rèm che các bông hoa ốm lên.

Chúng liền đứng ngay lập tức và ra hiệu muốn nhảy với các hoa khác. Chúng thích nhảy quá trông không còn vẻ gì là ốm yếu nữa.

Bỗng nhiên hình như có cái gì rơi từ trên bàn xuống. Đó là những "que lễ Mùa chay" vừa mới nhảy xuống đất. Chúng cũng tự coi là hoa như ai.

Trên đầu mỗi que có buộc một con búp bê nhỏ bằng sáp, đầu đội một chiếc mũ rộng bè ra, giống hệt như mũ ông hội thẩm. Các que nhảy giữa đám hoa bằng ba chiếc cẳng đỏ của chúng.

Chúng làm ồn cả lên, vì chúng nhảy điệu Maduyêc-cacka ⁽¹⁾. Các hoa khác không biết nhảy điệu ấy, vì hoa nhẹ quá, không dậm nhịp chân được.

Con búp bê bằng sáp vươn mình lên, quay trên các bông hoa giấy cài ở thắt lưng. Nó kêu :

- Ai lại đem những cái đại đột như thế dạy cho trẻ con bao giờ ?

Lúc ấy nó nom giống hệt ông hội thẩm với chiếc mũ bè bè của ông, cũng đỏ mặt và tức giận như ông

---

(1) Điệu Maduyêccka là điệu nhảy theo nhịp 3/4 nhấn mạnh (dậm chân vào phách thứ ba) (N.D.).

ta. Các bông hoa giấy đập vào chân nó. Nó bèn thôi nhảy và lại trở thành con búp bê như cũ.

Dáng điệu con búp bê ấy ngộ nghĩnh đến nỗi bé Iđa cứ cười rù ra. Mỗi khi con búp bê nhảy ông hội thắm cứ phải nhảy theo, muốn làm ra vẻ người lớn hay trẻ con cũng cứ phải nhảy.

Các hoa phải xin giùm cho ông, nhất là những bông hoa đã nằm trong giường búp bê. Các que cắm búp bê cũng ngả lòng.

Vừa lúc đó từ ngăn kéo đựng con búp bê Xôphi của Iđa và các đồ chơi khác phát ra tiếng động to. Con rối máy lưng gù bụng phệ cúi xuống cạnh bàn, bò sát đất đến mở ngăn kéo.

Xôphi chui đầu ra ngoài, nhìn quanh và nói :

- Ở kia ! Có khiêu vũ làm sao lại không ai báo cho tôi biết trước thế ?

Chú rối máy lưng gù bụng phệ hỏi luôn :

- Cô có muốn nhảy với tôi không ?

- Thế à ? Nom bộ dạng anh thật đúng là vũ nữ đấy ! Xôphi vừa trả lời vừa quay ngoắt đi.

Nó ngồi xuống, nghĩ bụng thế nào chả có một đoá hoa đến mời nhảy.

Chẳng hoa nào đến. Nó bèn đặng háng : "Hừm ! Hừm ! Hừm ! Công toi !".

Chú rối máy lưng gù bụng phệ đã bắt đầu nhảy một mình, cũng không đến nổi vụng lắm, thật đấy !

Vì thấy hình như chẳng có ai để ý đến nó, Xôphi liền gieo mình từ trên ngăn kéo xuống.

Thế là náo động cả lên !

Tất cả các hoa đều chạy đến hỏi Xôphi có đau không, hoa nào cũng ân cần. Nhất là những hoa đã nằm nhờ giường nó.

Xôphi không việc gì. Những bông hoa của Iđa cảm ơn Xôphi, nâng nó dậy và khiêu vũ với nó. Những hoa khác nhảy thành một vòng chung quanh những hoa của Iđa. Xôphi mê tít ; nó bảo với các bạn mới của nó cứ giữ lấy giường nó mà nằm. Nó nằm nghiêng trên ghế trường kỷ là dễ chịu lắm rồi.

Các hoa đáp :

- Cảm ơn bạn lắm ! Nhưng chúng tôi sẽ không sống lâu được đâu. Đến mai chúng tôi sẽ chết. Nhưng nhớ nói với bé Iđa chôn chúng tôi cùng một chỗ ngoài vườn với con bạch yến của cô ấy nhé. Đến hè sang năm chúng tôi sẽ mọc lại và sẽ còn đẹp hơn bây giờ nữa kia !

- Không, các bạn sẽ không chết đâu, Xôphi vừa nói vừa ôm hôn chúng.

Vừa lúc đó, cửa phòng bỗng mở và cả một lũ hoa vừa nhảy vừa đi vào.

Iđa không hiểu chúng từ đâu đến. Chắc hẳn là những bông hoa trong lâu đài của nhà vua. Hai bông hồng lộng lẫy đội mũ miện dẫn đầu. Đó là vua và hoàng hậu.

Rồi đến những bông hoa cầm chương xinh đẹp cúi chào bốn phía.

Những bông hoa thu mẫu đơn to tướng thổi kèn bằng vỏ đậu Hoà Lan đến nổi mặt đỏ tía tai. Hoa muống và hoa bìm bìm ⁽¹⁾ xanh biếc rung lên, kêu như chuông. Thật là một dàn nhạc kỳ diệu.

Sau đó rất nhiều hoa khác vừa nhảy với nhau vừa tiến vào, nào violét tím xanh, nào cúc trắng, nào linh lan màu mỡ gà.

Rồi tất cả các hoa thân ái ôm hôn nhau.

Cuối cùng, chúng chúc nhau ngủ ngon.

Cô bé Iđa đi ngủ và mơ thấy tất cả những hình ảnh vừa qua. Sáng hôm sau, vừa mở mắt, em đã chạy ngay ra bàn xem các hoa có còn đấy hay không. Em vén rèm che chiếc giường nhỏ lên. Các hoa vẫn còn đấy, nhưng héo hơn tối qua nhiều. Xôphi nằm trong ngăn kéo, hôm qua đặt đâu, hôm nay vẫn nằm đấy, nhưng mắt trĩu xuống vì buồn ngủ. Bé Iđa hỏi nhỏ:

- Mà có nhớ mà phải nói với tao điều gì không?

Nhưng Xôphi vẫn giữ vẻ mặt ngây dại và không đáp lại lời nào.

- Như thế là không ngoan rồi. Mà đã chả được nhảy với tất cả các hoa là gì ?

Iđa lấy một cái hộp bên ngoài có vẽ nhiều chim đẹp. Em mở hộp, đặt các hoa vào và bảo :

- Mọi các bạn sẽ đẹp lắm. Khi nào các anh họ của tôi ở Na Uy về đến đây, chúng tôi sẽ đem chôn các

(1) Hình giống như cái chuông con (N.D).

bạn ngoài vườn để đến mùa hè các bạn lại mọc lên, đẹp hơn bao giờ.

Những anh họ ở Na Uy về là hai cậu bé khoẻ mạnh tên là Giônát và Andônphơ. Cha các cậu mới cho các cậu hai khẩu súng bắn chim. Các cậu định đem khoe với Iđa.

Cô bé kể chuyện những bông hoa bị chết cho các cậu nghe và các cậu nhận lời đi chôn chúng.

Hai cậu vác súng đi trước. Sau đến cô bé Iđa bung chiếc hộp đựng hoa. Họ đào một cái huyệt trong vườn, Iđa chôn các bông hoa, rồi đặt chúng cùng với cái hộp xuống mộ.

Súng hoả mai và súng thần công chẳng có. Giônát và Andônphơ bắn súng hơi tống táng.

NÀNG CÔNG CHÚA VÀ HẠT ĐẬU (1)

Ngày xưa có một hoàng tử muốn cưới một nàng công chúa, nhưng công chúa phải cho ra công chúa, phải toàn thiện toàn mỹ. Hoàng tử bèn chu du khắp thiên hạ để kén vợ. Công chúa thì chẳng thiếu gì, nhưng nàng nào cũng có vài nhược điểm hoặc tật xấu. Thế là, một ngày kia, hoàng tử đành buồn rầu trở về nhà.

Đến tối, nổi lên một cơn giông tố kinh khủng. Mưa ào ào như xối. Có tiếng gõ cửa lâu dài. Lão vương thân chinh ra mở cửa.

Bên ngoài là một nàng công chúa, nhưng mưa gió đã làm cho nàng tiêu tụy quá thể. Đầu óc, quần áo nàng vũng những nước và còn rỏ giọt từ mũi xuống giầy nàng. Nàng tự giới thiệu là nàng công chúa toàn thiện toàn mỹ mà hoàng tử đang chờ đợi. Hoàng hậu nghi thâm : "Được, cứ để xem !". Rồi hoàng hậu vào buồng ngủ thấp đèn lên và nhét một hạt đậu xuống dưới đệm giường. Sau đó ngài đặt hai mươi cái đệm chồng lên trên cái đệm đã đặt trước. Đấy chính là cái giường dành cho công chúa.

---

(1) Petit pois : hạt đậu này là đậu Hoà Lan (N.D).

Sáng ra, người ta hỏi thăm đêm qua nàng ngủ có yên giấc không. Nàng đáp :

- Suốt đêm tôi không chợp mắt, vì nằm phải vật gì rần rần, thâm tím cả mình mẩy.

Hoàng hậu bèn phán :

- Công chúa ra công chúa thật ! Đây chính là nàng công chúa toàn thiện toàn mỹ, nằm trên hai mươi lần đêm nàng vẫn thấy đau vì một hạt đậu.

Hoàng tử cưới nàng làm vợ và hạt đậu được bày trong một phòng triển lãm, đến giờ vẫn vào xem được, vì chưa có ai lấy đi cả.

Chuyện tôi kể đến đây là hết và tôi xin cam đoan với các bạn là chuyện có thật đấy.

GIÓ THÁO TUNG CÁC BIỂN HÀNG

Ngày xưa ngày xưa, từ cái thời ông nội còn là một đứa trẻ chạy rong các phố với cái quần chên và cái áo choàng đỏ, thắt lưng bằng vải, trên mũ không vành có cắm một cái lông. Trong các ngày hội, trẻ con vẫn ăn mặc như thế. Ở thời ấy, cái gì cũng khác bây giờ. Ngoài phố, người ta ăn mặc khác ngày nay lắm. Tất cả đã thay đổi và nếu có người nào ăn vận như xưa thì thật không mê được. Nhưng nghe ông nội kể chuyện thuở ấy thì lại rất thú vị.

Ví dụ như được xem các bác thợ giấy dõn trụ sở nghiệp đoàn của họ thì thật trọng đại. Tám biển hàng to tướng được khiêng đi giữa một đám rước uy nghi đến tận ngôi nhà mới. Chiếc cờ phướn có thêu một chiếc giầy ủng to và một con diều hâu hai đầu vui vẻ tung bay trước gió. Những bạn thợ trẻ nhất bung cốc rượu câu may và khiêng chiếc bàn thờ. Những dải lụa đỏ và trắng dính ở tay áo các cậu bay phất phơ, nom vui như ngày hội. Những bác thợ có tuổi, gươm tốt trần, mũi gươm cắm vào một quả chanh. Một ban đồng ca rất đông được mở đầu đám rước. Nhạc cụ đẹp nhất là một cái gậy dài có cắm một cái lưỡi liềm treo

đủ thứ chuông, khánh, rung lên thành những điệu nhạc mà người ta gọi bừa là nhạc Thổ Nhĩ Kỳ. Ông nội gọi thứ nhạc cụ ấy là "con chim". Khi người ta gơ cái gậy lên và lúc lắc, tất cả những chuông con và khánh ngân vang lên. Ánh vàng, ánh bạc, ánh hồng loé lên dưới nắng làm chói cả mắt.

Dẫn đầu đám rước là một anh hề, mặc quần áo loang lổ, khâu bằng đủ mọi thứ vải chắp vá với nhau. Mặt anh ta bôi nhọ, đầu đội một cái mũ vải có đính nhạc như ở đầu một chiếc xe trượt tuyết. Tay múa gươm gỗ, cốt làm cho âm i, nhưng chỉ kêu lên chan chát, anh hề lên vào đám đông nhanh nhẹn như thể vô hình. Chỉ có thể mà phớt lức nào cũng đông như nêm. Người ta chen chúc nhau mà đi. Trẻ con ngã khuỵu xuống rãnh. Các bà già huých khuỵu tay để lấy đường đi, văng tục và chửi bới nhau. Người xem chen nhau trên các cầu thang và các cửa sổ, có người trèo cả lên cả mái nhà. Trời nắng, nhưng lác đác ngày hôm ấy cũng có ít giọt mưa. Cữ toạ không thể vì thế mà lấy làm khó chịu vì nghĩ rằng : Đồng ruộng đang cần nước.

Ông nội kể chuyện tài tình lắm. Lối kể của ông thích hợp với cả những đứa trẻ bé nhất. Ông kể rằng:

- Người thợ cả trèo lên cái bục, nơi treo tấm biển hàng và đọc một bài diễn văn bằng văn vần, làm như những điều ông nói đều có vẻ nên thơ. Mà cũng gần như thơ rồi đấy : Ba bác thợ đã chung sức đúc lên những câu vè, và trước khi làm, muốn cho thơ hay, các bác đã uống cạn một cốc rượu pha đường rõ đây. Khi bài diễn văn kết thúc, thích giả tứ phía hô to :

"Hoan hô !". Rồi tiếng hát lại vang lên đìếc tai hơn, tiếng vỗ tay lại càng ran lên hơn nữa, khi anh hể mặc quần áo loang lổ hiện ra trên bục và bắt đầu nhại lại diễn giả. Anh ta pha trò tuyệt hay. Anh uống rượu mật ong đựng trong những cái cốc con rồi vứt cốc vào giữa đám đông. Hàng nghìn cánh tay giơ lên để bắt lấy cốc. Ông nội giữ được một cái do một người bạn vợ được và đưa cho ông. Tám biển hàng quán đây hoa được treo trước cửa trụ sở mới của nghiệp đoàn.

Ông nội kết luận :

- Tuy đã già rồi, chẳng bao giờ ông quên được ngày hội vui ấy !

Dầu trong quãng đời dài của mình ông nội đã từng được xem khối đám rước linh đình nhưng chẳng bao giờ ông quên cái đám rước ấy.

Một chuyện khác ông vẫn thường kể lại cho chúng tôi nghe là có lần tất cả các biển hàng ở kinh đô đã bị tháo khỏi.

Hồi còn trẻ, có lần ông nội cùng đi với các cụ thân sinh lên kinh đô chơi. Đó là lần đầu tiên ông nội được đi đến đây. Trong các phố, thương nhân buôn bán tấp nập và hầu như nhà nào cũng treo biển hàng. Những tám biển ấy, nếu đừng treo ở ngoài mà bày vào trong nhà thì khác gì những bức hoạ ! Giá đem tháo tất cả xuống thì trang hoàng được vô khối là cửa hiệu.

Trên tám biển hàng nhà bác thợ may vẽ đủ thứ quần áo. Trên biển hàng hiệu bán thuốc lá, người ta vẽ mấy chàng trai trẻ phì phèo những điều thuốc xì gà to tướng.

Lại có tấm vẽ những miếng bơ, có tấm vẽ những chiếc cổ áo thêu ren, tóm lại, đủ mặt hàng. Tất nhiên người nào làm nghề gì treo biển hàng nghề ấy.

Ông nội bảo :

- Cứ nhìn phía ngoài cũng đủ biết những người ở trong nhà là ai, như thế cũng tiện và thú vị. Nhưng đúng vào thời gian ông nội ở kinh đô thì xảy ra một chuyện kỳ lạ về các biển hàng ấy. Chính ông nội đã kể cho tôi nghe, và tuyệt nhiên không có ý thêu dệt tí nào, mặc dù mẹ tôi không tin. Ông tôi kể với một vẻ nghiêm trang và hào hứng.

Đêm đầu tiên ông tôi ngủ ở kinh đô nổi lên một cơn giông tố dữ dội, chưa tờ báo nào nói đến bao giờ. Chưa bao giờ người ta thấy một cơn giông như thế. Sét xé trời, sấm nổ ran không ngớt. Sông ngòi tràn ngập cả. Giông tố lướt qua làm đổ không biết bao nhiêu ống khói và vụn xoáy nhiều chớp nhợt chuông nhà thờ và từ ngày ấy đến nay vẫn chưa được ai dựng lại.

Trên đôn cứu hoả có một tấm biển cũ kỹ, giông tố cũng chẳng tha ; vèo một cái tấm biển bị gió thổi tung văng ra tận đầu phố. Do một sự ngẫu nhiên kỳ diệu, gió thổi áp tấm biển vào nhà một bác phó mộc. Trong một nạn cháy mới đây bác này đã cứu được ba người. Thế là tấm biển của đôn cứu hoả không ngờ lại ngự ngay ở nhà bác phó mộc.

Tấm biển bằng đồng của bác thợ cạo, hình chiếc đĩa, cũng bị tháo tung và bắn đến bao lơn nhà quan thẩm. Thật là ác, vì các bạn thân nhất của hội thẩm thường gọi bà ta là "dao cạo". Bà ta rất ác khẩu,

biết rất nhiều chuyện về từng người một mà chính bản thân người ấy cũng không rõ.

Một chiếc biển có vẽ một con cá thu đến ngoắc ngay vào nhà một ông chủ báo. Cái anh chàng gió thật là đại dột, vì chả nên gây sự với nhà báo làm gì.

Tám biển viền đen treo bên cửa một quán ăn nhỏ bay đến phố trương trên cửa một rạp hát mà từ xưa đến nay chẳng ai thèm vào xem cả. Thế mà người ta được đọc cái quảng cáo nực cười : "Xúp cá, bấp cái nhồi thịt" ; người ta nói như thế sẽ lôi kéo được khán giả.

Tám da cáo của những người bán da thú, một tấm biển đất tiền, bay đến ngoắc ngay vào dây chuông nhà một chàng trai trẻ rất đứng đắn, thường có thói quen đi co ro ngoài phố như một chiếc ô cụp ; theo lời người cô, anh ta là một thanh niên kiểu mẫu.

Tám biển : "Trường Cao đẳng" ngoắc ngay vào cửa một nhà bán cà phê có bàn chơi bi a, còn nhà trường lại thừa tám biển : "Ở đây nhận nuôi trẻ con đang còn bú".

Đêm ấy quả là một đêm khủng khiếp ! Khi trời sáng, thật là kinh ngạc ! Có thể nói là không một tấm biển nào còn ở nguyên chỗ và trong nhiều trường hợp gió đã gây ra nhiều cảnh tức cười. Ông tôi không kể hết, nhưng tôi nhận thấy rất rõ, khi kể đến chỗ ấy, ông cụp cười ngấm, và rất có thể lúc đó ông tôi có một ý nghĩ gì thầm kín.

Và chẳng đó cũng là thói quen của ông tôi. Đã nhiều

lần mẹ tôi thấy ông tôi cười mỉa mai, đánh bạo hỏi ông tôi cười gì, nhưng lúc nào ông tôi cũng trả lời :

- Con hãy còn non dại lắm con ạ !

Các bạn nên nhớ rằng lúc đó mẹ tôi đã chẵn ba mươi năm tuổi.

Ông tôi kể tiếp :

- Cuối cùng, ngay sau hôm xảy ra giông tố lớn ấy, khách bộ hành và nhất là người ở xa đến, vì tin vào biển hàng nên cứ nhầm nhà nọ với nhà kia. Chẳng hạn : Có những người muốn đến dự một buổi họp trang nghiêm bàn nhiều vấn đề quan trọng thì lại đi nhầm vào một trường học con giai, nơi các nhãi đang nháy hết bàn này sang bàn khác.

Thậm chí còn có người lẫn lộn cả nhà thờ với rạp hát nữa !

Ngày nay, ơn trời, chưa có một trận giông tố nào mạnh như vậy nữa. Chỉ có ông tôi được mục kích một trận giông tố như vậy, mà cũng là từ thời còn thơ ấu. Chắc hẳn đời chúng ta cũng chẳng được thấy trận giông tố nào như thế. Nhưng chúng ta cũng mong rằng nếu sau này cháu chắt chúng ta có gặp phải cơn phong ba như vậy thì chúng cũng biết ở yên trong nhà suốt thời gian bão táp.